



Universiteit  
Leiden  
The Netherlands

## Samuel Jessurun de Mesquita : leerstelligheid versus werken in trance

Es, J.B. van

### Citation

Es, J. B. van. (2010, December 9). *Samuel Jessurun de Mesquita : leerstelligheid versus werken in trance*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/16227>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/16227>

**Note:** To cite this publication please use the final published version (if applicable).

# Stellingen

- 1** De betekenis van de grafische kunsten voor de Nederlandse kunst van de twintigste eeuw is een tot op heden onderbelicht aspect van de kunstgeschiedschrijving over deze periode.
- 2** Het oeuvre van Samuel Jessurun de Mesquita bewijst dat het algemeen gemaakte onderscheid tussen prent- en tekenkunst - waarbij het in de eerste categorie zou gaan om werken in oplage en in de tweede om unica - niet altijd hout snijdt.
- 3** Het primitivisme in de Nederlandse beeldende kunst is vooralsnog onvoldoende onderzocht. Niet alleen het primitivisme als algemene tendens verdient nader onderzoek, ook de vraag of en in hoeverre de inspiratiebronnen van Nederlandse kunstenaars andere waren dan die van kunstenaars in andere landen (Frankrijk, Engeland, Duitsland) bleef tot op heden onbeantwoord.
- 4** Het uiteenvallen en de gedeeltelijke vernietiging van het oeuvre van Jessurun de Mesquita is een schrijnend voorbeeld van de verwoestingen die de Tweede Wereldoorlog ook op het terrein van de beeldende kunst tot gevolg heeft gehad.
- 5** Het is spijtig dat het Gemeentemuseum Den Haag er voor heeft gekozen het conservatorschap van het prentenkabinet niet langer als zodanig in te vullen. Daarmee wordt onvoldoende recht gedaan aan de kwaliteit en de betekenis van deze collectie negentiende- en twintigste-eeuwse kunst op papier. Deze deelverzameling behoort tot de meest onzichtbare en ondergewaardeerde collecties in het land.
- 6** In de museale wereld zijn kunsthistorisch onderzoek en het toegankelijk maken van de kunst voor het publiek onlosmakelijk met elkaar verbonden. Anders dan wel wordt gesuggereerd, is het niet zo dat het een het ander uitsluit. Onderzoek bevordert begrip en dus toegankelijkheid - zowel voor een specifiek, als voor een breed publiek.
- 7** Musea en universiteiten zijn gebaat bij samenwerking. Het valt te betreuren dat in het huidige universitaire bestel deze samenwerking steeds meer onder druk staat. Dit is een verlies voor zowel de musea als de kunsthistorische opleidingen.

- 8** In veel musea is de kwaliteit van het licht onder de maat. Een topmuseum als het Louvre, bijvoorbeeld, exposeert zijn werken in erbarmelijke lichtomstandigheden: een monotoon, saai kunstlicht waarin de werken slecht zichtbaar zijn en inboeten aan visuele kwaliteit. Het lijkt erop dat in het kielzog van de aandacht voor lichtwaarden vanuit criteria op het gebied van behoud en beheer, de esthetische aspecten van het licht het onderspit moeten delven. Licht is letterlijk een onderbelicht aspect in het tonen van kunst, terwijl het essentieel is in de ervaring ervan. Dat is niet alleen jammer, het is ook onnodig: een verantwoord lichtniveau en een optimale kijkervaring kunnen heel goed samengaan.
- 9** Vanuit het gegeven dat veel (hedendaagse) kunst in essentie niet-duurzaam is, voldoen de huidige, algemene uitgangspunten van een museum op het gebied van conservering – het zo veel mogelijk zo goed mogelijk zo lang mogelijk in stand houden – niet. Meer dan op het koste wat kost behouden en bewaren van het materiële object zélf, kan een museum ervoor kiezen het verval te aanvaarden en zich te richten op het adequaat documenteren van wat er binnen afzienbare tijd niet meer zal kunnen zijn.
- 10** Het bezoeken van een museum in het gezelschap van kinderen is geen last, maar een lust. Kinderen kijken opmerkelijk precies en onbevangen naar objecten. Zij zijn uitstekend in staat goede vragen te stellen en te verwoorden wat zij waarnemen en ervaren bij het kijken naar een kunstwerk. Al te makkelijk wordt er vanuit gegaan dat het kind van de volwassene leert; in de praktijk is het vaak evenzeer andersom.